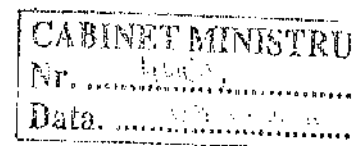
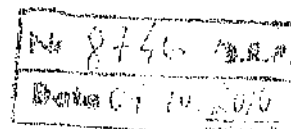




MINISTERUL CULTURII ȘI PATRIMONIULUI NAȚIONAL  
București 011347, Șos. Kiseleff nr. 30; Sector 1. O.P. 33; România

CABINET MINISTRU



**GUVERNUL ROMÂNIEI**  
**DEPARTAMENTUL PENTRU RELAȚIA CU PARLAMENTUL**  
**DOMNULUI VALENTIN ADRIAN ILIESCU,**  
**ȘEFUL DEPARTAMENTULUI PENTRU RELAȚIA CU PARLAMENTUL**

Având în vedere adresa dvs. cu nr.8066 E/DRP/20.09.2010, cu privire la propunerea legislativă privind terminologia oficială utilizată pentru etnia țiganilor (Bp.515/2010), vă facem cunoscute următoarele aspecte:

Respectiva inițiativă legislativă reglementează obligativitatea utilizării denumirii de "țigan/țigancă" în toate documentele emise de instituțiile din România cu referire la persoane de etnie romă/țigănească.

Din punct de vedere istoric și lingvistic, termenul de "țigan" provine din limba greacă medie, din "athinganos/athinganoy", semnificațiile cuvântului fiind următoarele: "păgân", "eretic", "de nealini" sau "impur". Cuvântul este atestat pentru prima dată în anul 1068, în scrierea unui călugăr: acesta spunea că athinganos sunt un grup de eretici, nomazi, cititori în stele și vrăjitori și îi sfătuia pe creștini să se ferească de aceștia. Cea dintâi referire privind prezența rromilor în Constantinopol vine, cel mai probabil, din textul hagiografic georgian: Viața Sfântului Gheorghe Ancoritul, scris la Mănăstirea Iberon de pe Muntele Athos, în jurul anului 1068. Împăratul Constantin Monomachus, în anul 1050, bolnav fiind de ciumă, "a invocat ajutorul poporului samaritean, descendenți ai lui Simon Magicianul, numiți athingani, notorii pentru preziceri și vrăjitorii, cu rugămintea de a distruge, prin vrăjitorie, animalele sălbatice din Parcul Philopation, bănuite a fi vinovate de îmbolnăvirea sa".

În Țările Române, încă de la prima atestare a rromilor, din 1385, semnalată tot în documentele unei mănăstiri, Vodița, termenul "ațigan", care a devenit mai târziu "țigan", desemna o stare socială, aceea de rob, nicidecum etnia. În documentele de cancelarie domnească autohtonă, abia în anul 1385 se pomenește despre rromi. Într-un act de danie către Mănăstirea Vodița (Țara Românească), întărire și recunoaștere, din partea domnitorului Dan-Vodă, fratele mai mare al domnitorului Mircea cel Bătrân și fiul lui Radu Vodă, a daniei "de 40 sălașe de ațigani" făcute mănăstirii menționate de către unchiul sau, Vladislav Voievod.

Se conturează astfel două sensuri ale cuvântului "țigan": mai întâi eretic sau păgân, și apoi statut social aflat în afara sistemului ierarhic al societății. Cuvintele "rob" și "sclav" apar mai târziu în limba română, așadar, în limba română veche, termenul utilizat pentru denumirea acestei categorii sociale era "țigan". Robul/țiganul nu făcea parte din structura socială, nu era considerat ca

aparținând speciei umane, el se definea ca obiect de schimb. Rromii s-au aflat în stare de robie pentru mai bine de jumătate de mileniu (aprox. 1385-1856).

"Rrom" este un cuvânt vechi al limbii romani, folosit dintotdeauna pentru desemnarea apartenenței etnice a rromilor, așadar acesta este termenul corect științific. După cea mai bine documentată ipoteză [Kenrick, Donald, Rromii: din India la Mediterana, Col. Interface, Centre de recherches tsiganes – Paris, București: Editura Alternative, 1997], termenul provine din cuvântul prakrit "dom" care însemna "om" și se referea, pe de-o parte, la imigranții indieni provenind din diverse grupuri etnice, care s-au amestecat și au realizat căsătorii mixte în Persia, formându-se ca popor acolo și pornind apoi spre Europa, iar, pe de altă parte, la un subgrup etnic din India, care există și astăzi. Evoluția fonetică firească a condus la transformarea cuvântului "dom", cu "d" cerebralizat, în cuvântul "rrom", cu "r" nazalizat, motiv pentru care, în limba romani, scrierea corectă a cuvântului "rrom" este cu dublu "r", pentru a sublinia pronunția nazalizată a termenului. În limba română însă, cuvântul "rom" se scrie cu un singur "r", având în vedere că nu este pronunțat nazalizat, ci ca oricare alt "r".

Analizând textul propunerii legislative, considerăm că este necesară respectarea normelor de tehnică legislativă. Astfel, textul proiectului de act normativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce. Nu se folosesc termeni cu încărcătură afectivă. Forma și estetica exprimării nu trebuie să prejudicieze stilul juridic, precizia și claritatea dispozițiilor.

Cum legea este actul normativ care reglementează cele mai importante raporturi sociale și instituie drepturi și obligații, dar și sancțiuni aplicate în cazul nerespectării obligațiilor instituite, considerăm incomplet și neclar textul legislativ analizat. Astfel, se interzice "atribuirea de conotații negative" la folosirea cuvântului „țigan”, fără a se preciza condițiile în care conotațiile pot fi considerate negative. Totodată, conform normelor de tehnică legislativă, interzicerea unor acțiuni sau fapte este, în mod normal, însoțită de identificarea categoriilor cărora se adresează și de stabilirea condițiilor în care se pot aplica sancțiuni, dacă este cazul.

Având în vedere atribuțiile Departamentului pentru Relații Interetnice cu privire la proiectele de legi și alte acte normative cu incidență asupra drepturilor și îndatoririlor persoanelor aparținând minorităților naționale, considerăm oportună consultarea acestei instituții.

Totodată, luând în considerare obiectul de reglementare al propunerii legislative, considerăm necesară consultarea Academiei Române.

Având în vedere cele menționate, Ministerul Culturii și Patrimoniului Național nu susține propunerea legislativă privind terminologia oficială utilizată pentru etnia țiganilor.

Cu deosebită considerație,

KELEMEN HUNOR  
MINISTRUL CULTURII ȘI PATRIMONIULUI NAȚIONAL

